

HE 122/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaalilakia siten, että vaalipiirijakoa koskeva sääntely saatettaisiin vastaamaan vuoden 2021 alussa voimaan tulevia maakuntajaon muutoksia sekä kahta kuntajaon muutosta, joista toinen on tullut voimaan vuoden 2020 alussa ja toinen tulee voimaan vuoden 2021 alussa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
2 Esityksen vaikutukset	4
3 Asian valmistelu	4
4 Voimaantulo	4
LAKIEHDOTUS	5
Laki vaalilain 5 §:n muuttamisesta	5
LIITE	7
RINNAKKAISTEKSTI.....	7
Laki vaalilain 5 §:n muuttamisesta	7

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vaalilain (714/1998) 5 §:ssä säädetään, että eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta vaalipiireihin. Pykälässä luetellaan kuhunkin vaalipiiriin kuuluvat kunnat. Omak-sutusta lainsäädännöllisestä ratkaisusta johtuen pykälää täytyy muuttaa jokaisen sellaisen maa-kuntajakoa koskevan muutoksen yhteydessä, jonka seurauksena joku tai jotkut kunnat siirtyvät maakunnasta toiseen siten, että myös niiden vaalipiiri muuttuu. Lisäksi pykälää on muutettava jokaisen sellaisen kuntajaon muutoksen yhteydessä, joka merkitsee uuden kunnan perustamista yhdistämällä olemassa olevia kuntia tai jakamalla olemassa oleva kunta riippumatta siitä, joh-taako muutos vaalipiirin rajojen tarkistamiseen. Samoin pykälää on muutettava kunnan nimen muuttuessa.

Esityksessä ehdotetaan vaalilain 5 §:n muuttamista siten, että se vastaisi vuoden 2021 alussa voimaan tulevia maakuntajaon muutoksia sekä kahta kuntajaon muutosta, joista toinen on tullut voimaan vuoden 2020 alussa ja toinen tulee voimaan vuoden 2021 alussa.

Maakuntajaon muutokset

Maakuntajakolain (1159/1997) 1 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto päättää maakuntien lukumäärän, alueet ja nimet asianosaisia maakuntien liittoja ja kuntia kuultuaan. Valtioneuvosto on 29.8.2019 antanut uuden päätöksen maakunnista (978/2019), joka tulee voimaan 1.1.2021. Verrattuna aiempaan vastaavaan päätökseen (100/2015) uudella päätöksellä muutettiin viiden kunnan maakuntaa: Heinäveden kunta siirrettiin Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Karjalan maakuntaan, Iitin kunta Kymenlaakson maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan, Isokyrön kunta Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan, Joroisten kunta Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Savon maakuntaan ja Kuhmoisten kunta Keski-Suomen maakunnasta Pirkanmaan maakuntaan.

Kuntajaon muutokset

Nurmeksen kaupunki ja Valtimon kunta yhdistettiin uudeksi Nurmeksen kaupungiksi valtio-neuvoston 13.6.2019 tekemällä päätöksellä (751/2019), joka tuli voimaan 1.1.2020.

Kankaanpään kaupunki ja Honkajoen kunta yhdistettiin uudeksi Kankaanpään kaupungiksi val-tioneuvoston 11.6.2020 tekemällä päätöksellä (443/2020), joka tulee voimaan 1.1.2021.

Muutosten vaikutus vaalilain 5 §:ään

Isokyrön kunnan siirtäminen Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan ei ai-heuta muutosta vaalipiirijakoon, koska molemmat maakunnat kuuluvat Vaasan vaalipiiriin. Sen sijaan muut edellä mainitut maakuntajakomuutokset edellyttävät vaalipiirijaon muuttamista. Kumpikaan kuntajaon muutos ei aiheuta muutosta vaalipiirijakoon.

Esityksessä ehdotetaan, että vaalilain 5 §:n

- 4 kohdasta, jossa luetellaan Satakunnan vaalipiiriin kuuluvat kunnat, poistetaan Honkajoki;
- 6 kohtaan, jossa luetellaan Hämeen vaalipiiriin kuuluvat kunnat, lisätään Iitti;
- 7 kohtaan, jossa luetellaan Pirkanmaan vaalipiiriin kuuluvat kunnat, lisätään Kuhmoinen;

- 8 kohdasta, jossa luetellaan Kaakkois-Suomen vaalipiiriin kuuluvat kunnat, poistetaan Heinävesi, Iitti ja Joroinen;
- 9 kohtaan, jossa luetellaan Savo-Karjalan vaalipiiriin kuuluvat kunnat, lisätään Heinävesi ja Joroinen ja siitä poistetaan Valtimo;
- 11 kohdasta, jossa luetellaan Keski-Suomen vaalipiiriin kuuluvat kunnat, poistetaan Kuhmoisten.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia vaalilain 6 §:n mukaisesti vaalipiireistä valittavien kansanedustajien lukumääriin, koska vaalipiiristä toiseen siirrettävät kunnat ovat asukasluvultaan melko pieniä. On kuitenkin todettava, että Heinäveden, Iitin ja Joroisten siirtäminen pois Kaakkois-Suomen vaalipiiristä vähentäisi vaalipiirin asukaslukua yhteensä 14 397 asukkaalla (tilanteen 31.7.2020 mukaan), mikä vastaa laskennallisesti noin puolta kansanedustajan paikkaa. Vaalipiiristä valittiin vuoden 2019 eduskuntavaaleissa 17 kansanedustajaa, mutta väestötiedot (31.7.2020) näyttäisivät paikkaluvun pudonneen jo nyt kuuteentoista. Kolmen kunnan siirtäminen pois vaalipiiristä pienentäisi asukaslukua edelleen.

Heinäveden, Iitin, Joroisten ja Kuhmoisten äänioikeutetut äänestävät seuraavissa eduskuntavaaleissa eri vaalipiiriin ehdokkaita kuin aikaisemmin. Tähän on syytä kiinnittää huomiota vaaleja koskevassa viestinnässä.

Esityksellä ei ole taloudellisia tai muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Esityksestä ei ole pyydetty lausuntoja, koska edellä mainittua valtioneuvoston maakuntajakopäätöstä koskeneella lausuntokierroksella vaalipiirimuutokset olivat esillä.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaalilain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 5 §:n 4, 6—9 ja 11 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa
361/2016, seuraavasti:

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin *vaalipiireihin*:

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säskylän sekä Ulvilan kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenlinnan, Iitin, Janakkalan, Jokioisten, Kärkölän, Lahden, Lopen, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Kuhmoisten, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Hirvensalmen, Imatran, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Miehikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Viro-
lahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Heinäveden, Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Joroisten, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keitele, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksien, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ .

HE 122/2020 vp

Helsingissä 10.9.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Laki

vaalilain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 5 §:n 4, 6—9 ja 11 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa
361/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin *vaalipiireihin*:

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin *vaalipiireihin*:

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, *Honkajoen*, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säky-län sekä Ulvilan kunnat;

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säky-län sekä Ulvilan kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Kärkö-län, Lahden, Lopen, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenlinnan, *Iitin*, Janakkalan, Jokioisten, Kärkö-län, Lahden, Lopen, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, *Kuhmoisten*, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, *Heinäveden*, Hirvensalmen, *Iitin*, Imatran, *Joroisten*, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Michikkälän,

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Hirvensalmen, Imatran, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Michikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan,

Voimassa oleva laki

Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, *Valtimon*, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinulan, Kivijärven, Konneveden, *Kuhmoisten*, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

Ehdotus

Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat *Heinäveden*, Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, *Joroisten*, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinulan, Kivijärven, Konneveden, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____